

ABONAMENTUL.

Pentru monarhie:

Pe an 18 cor. $\frac{1}{2}$, an
9 cor. $\frac{1}{4}$ 4:50 fil.

☐ ☐

Pentru străinătate:

Pe un an 24 coroane
 $\frac{1}{2}$ an 12 cor. $\frac{1}{4}$ an
6 coroane.

Unirea

INSERTIUNI.

Un șir garmond:
odată 14 fil., a doua
oară 12 fil., a treia
oară 10 fil.

☐ ☐

Tot ce privește foaia
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirea”
în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marța, Joia și Sâmbăta.

Opoziția și românii.

A trebuit să experiem și până acuma de nenumărate ori, că în politica partidelor maghiare în fond deosebire nu este. Deși guvernul, politica oficială, a urmat și în trecut la aparență alte cărări, ca cea a urmașilor lui Bocskai-Rákoci-Kossuth, la țintă se întâlneau cu o precizie uimitoare întotdeauna: opoziția cu guvernul.

E natural, că politica aceasta unitară maghiară să o descoperim și astăzi în pertractările de pace ale guvernului cu românii.

Am spus într'un număr anterior, că în definitiv politica guvernului actual și a opoziției în chestia românească din Ardeal este identică. Atitudinea guvernului, precizată de contele Tisza în delegațiuni, ni-s'ar fi părut neînțeleasă, fără opoziție și fără alte manifestații opoziționale din țară.

Acum mai relevăm un moment caracteristic. Celce a urmărit cu atenție articolii gazetelor maghiare de pe sărbătorile Crăciunului, a putut să observe, că articolii șefilor opoziționali nici pe departe nu seamănă cu vorbirile rostite de ei în delegațiuni. Până când în Viena, cel puțin la început, fiecare șef opozițional, era un leu, care apăra suveranitatea statului maghiar împotriva lui Tisza, a croaților, a românilor, apăra interesele elementului maghiar și mai ales Ardealul împotriva românilor, în articolii de sărbători miei s'au făcut cei mai mulți, — până și faimosul Apáthy din Cluj. De unde și cum atâta schimbare de odată?

Așa se vede, că în Viena s'au convins — indiferent pe ce cale — și Andrassy și Apponyi, că chestia românească din Ardeal a început să ia proporții internaționale și gu-

vernul a intrat în tratative cu românii mai mult dintr'o nevoie a unui vis maior. Natural că opoziția văzând strâmtoarea, la care e adusă prin forța împrejurărilor politica ungurească, a crezut, că e bine, dacă cel puțin o exploatează.

Opoziția actuală maghiară e alcătuită cu un program absolut guvernamental. Tot ce a fost mai de mult în programul kossuthist în contradicție cu dualismul din 67, partidele opoziționale coalitate de astăzi, cari stau sub șefia contelui Mihail Károlyi, au eliminat din programul comun, pregătindu-și calea de a putea ajunge și la guvern la nevoie, fără greutatea principiare.

Natural deci, că o împăcare a actualului guvern cu românii nici decum nu ar fi pe placul opoziției, după ce într'un atare caz dominația acestor oameni s'ar amâna ad calendas grecas. Vre-o 90—100 de cercuri electorale a teritoriului român, de unde guvernul și-ar întregi cu ușurință tabăra sa, ar însemna pentru opoziție o politică, pe care și numai din conziderarea conților și gentrilor flămânzi, cari lacomi așteaptă ivirea zorilor împărăției lor, nu o ar putea purta.

lata pentru ce opoziția în articole recente ne chiamă mereu: Ce vreți cu Tisza? Vă înșală și pe voi precum ne-a înșelat pe noi! Haidați în tabăra noastră. Incurând are să se prăbușească sistemul acesta al corupției, ticăloșiei. Când noi vom fi stăpâni, vă dăm cecece cereți.

Apponyi, Andrassy, Károlyi ne chiamă la sine — curat coada veacului.

Evident, că chestia a ajuns la un stadiu hotărîtor. Politica maghiară va trebui încurând să vorbească pe față. În strimtoarea aceasta, opoziția sare întru ajutorul guvernului și umblă să zăpăcească lumea. Dar cine mai crede în sin-

ceritatea acestor chemări și cine nu-și aduce aminte de stăpânirea memorabilă a coalității fieiertate?

Noi vom merge pe calea noastră înainte, căci știm, că vremile sunt mai tari, decât bieții oameni. Și aceste vremi ne vor aduce și nouă odată zorile libertății dorite.

Din America. În zilele acestea s'a reintors la casa părintască o grupă de muncitori — 200 persoane, bărbați, femei și copii — din America sudică. Ceeace au povestit oamenii sunt lucruri, cari trebuie să îngrozască pe oricare om cu inimă. „S'au prezentat la noi în comună — a spus un om mai bătrân unui ziarist — mai mulți agenți de emigrare, cari au descris în colorile cele mai fermecătoare situația muncitorilor în America. Ne-am vândut în grabă tot ce am avut și am plecat spre statele unite. În Triest însă, pe unde am isbutit să scăpăm peste graniță, ni s'a spus, că nu la America nordică vom fi transportați, ci în Argentina ca lucrători la noii drumuri ferate. Ce era să facem? Biletul de vapor ne-a fost deja eliberat. Agenții ne spuneau și mai atrăgător lucrurile — am plecat. În Argentina ne-au transportat într'un deșert, unde nu era decât cer și păduri. Mizeria ce o am dus-o acolo descrie nu se poate. Am suferit de foame, de vânt, de îngheț pentru un preț de 4:40 cor. pe zi, când puteam lucra. Inginerilor, cari supravegheau lucrările, și între cari erau câți-va din Ungaria, li s'a făcut milă de noi și ne-au exoperat un împrumut de 4000 cor., cu cari ne-am întors după doi ani de muncă bolnavi și zdrobiți acasă. Dintre noi au murit în cursul acestor doi ani 50 persoane“.

Cei reîntorși acasă au declarat, că mai bine trăesc aici ca cerșitori, decât să mai meargă la America. Unii se pregătesc să meargă în România.

Ministrul de interne deasemenea a avizat orașul Budapesta, că în statele unite s'au redus pe întregă linia lucrările în fabricile de fier și oțel și o mulțime de lucrători au fost dimiși din fabrici, încât numărul celor fără de lucru crește în mod îngrozitor. În urma acestora imigrările în America s'au îngreunat în mod simțitor. Nici chiar în Canada nu se mai încuviințiază imigrarea, încât mulți fac drumul în pustiu până la America.

Delegațiunile maghiare și-au ținut ședința de încheiere Sâmbătă. Hotărârile celor două delegațiuni se vor înainta M. Sale spre aprobare.

Cu aceasta s'a îngheiat oficios sesiunea delegațiunilor.

Visoki Sabore. Camera croată și-a început activitatea Sâmbătă trecută, în mijlocul unor mari tulburări provocate de opoziție. Ședința a deschis-o președintele Milensnici (ca cel mai bătrân), regretând, că nu vede întruniți cu acest prilej și pe deputații din Bosnia-Herțegovina, Dalmația, Istria, Craiana și orașul Fiume. Accentuiază apoi, că numai atunci se vor liniști stările în Croația, când se vor recunoaște toate drepturile și națiunea croată se va uni sub regele croat, din dinastia de Habsburg.

Urmează apoi câțiva oratori, cari vestejesc în termeni foarte asprii guvernul ungar printru instituirea comisariatului.

Se esmite o comisie, pentru a invita pe banul Skerlec, care citește mesajul regal, întimpinat fiind la intrare cu strigăte de Jivio și cu imnul „Gott erhalte“.

După mesajul au urmat scene furtunoase, provocate de opoziție, cari au degenerat în bătăi.

Decadență. Un „preot gr. cat.“ luând act în „Gazeta Transilvaniei“ despre comunicatul nostru referitor la revizuirea bulei Christifideles, mai rischează următoarele:

„In n-rul 128 al foaiei „Unirea“ care apără așa de moale drepturile bisericii gr.-cat. încât a nemulțumit chiar și pe unii din frunțașii bisericii greco-catolice din Blaj, se vorbește, despre revizuirea bulei „Christifideles“. Modul în care se spune, că are să se facă revizuirea e de așa încât trebuie să

umple de îngrijorare și durere inima ori și căruia român, care ține la biserică și neam“.

„Preotul“ acesta gr. cat. așa se vede că nu e încă preot, cu atât mai puțin pare a deprinde vârtuțile creștinești, cari așa bine împodobesc pe ori și care om de omenie. Altcum ar trebui să știe, că cele șase procese de presă, împreunate cu temniță și mii de cor. amândă, nu din caprițiile noastre le-am suferit, ci pentru că „apărăm așa de moale drepturile bisericii gr. cat.“ Este de bună seamă un semn al vremii, când unii oameni îndrăsnesc așa de cutezător a sfrunta adevărul și să mai ascund și subț anonimul „un preot gr. cat.“ La celelalte observări din notița Gazetei cu atât mai puțin reflectăm, cu cât faimosul autor dovedește o crasă ignoranță în materie.

Correspondențe.

Dela isvoarele Crișului repede.

Sinodul de toamnă al districtului Morlăcii Binecuvântarea bisericii din Bociu. Misiuni populare în Bociu. Pocăiții. 22 Decembrie

În 18 Decembrie st. n. a. c. s'a ținut în parohia Bociu sinodul de toamnă al districtului Morlăcii, de astădată sinod mixt, pentru alegerea pe un nou period de 3 ani a senatului școlastic protopopes. S'au prezentat un număr frumos de preoți și delegați mireni, lipsind 4 preoți, cari și-au scuzat absența. Ședința sinodală s'a ținut în localul școlii, unde, după cuvântul de deschidere al protopopului, s'a dat cuvântul tinerului preot al Molosigului: On. George Rusu. Acesta a citit o minunată dizertație despre mijloacele de luptă contra alcoolismului, care a fost ascultată cu multă atențiune din

partea tuturor celor prezenți, mai ales țărâ-nimea sorbia fiecare cuvânt al tinerului vorbitor. A fost răsplătit cu sgomotoase aplauze și sincere felicitări din partea tuturor. După aceea s'a purces la alegerea senatului școlastic, primindu-se cu unanimitate lista prezentată de comisia de candidare. S'a încredințat preotul din Muierău, On. E. Ramonțan cu prezentarea unui proiect de statute ale înființării Reuniunii de înmormântare a districtul Morlăcii. După-ce s'a citit epistola lămuritoare a protopopului dela Sibiu, s'a decis în principiu înființarea reuniunii, încredințându-se cu conducerea lucrărilor de organizare parohul Mărgăului, R. Ramonțan.

S'a hotărât apoi să se ceară convocarea unui sinod arhiepiscopesc pentru revizuirea statutelor fondului deficienților și vidorfanal și pentru rezolvirea și a altor chestii actuale. Apoi, la propunerea unui preot, s'a hotărât să se roage P. V. Consistor să întrevină la Ministrul de culte ca să fie mai multă bunăvoință la rezolvirea cererilor pentru ajutor de stat a școlilor române gr.-cat.

În mijlocul Bociului se înalță o biserică frumoasă, impozantă, care poate face cinste ori-căruia oraș. E noua biserică cu hramul Sf. Nicolae, zidită de curând cu multe greutate înse nezugrăvită încă, pentru că vrednicii boceni așteaptă timpul, când vor putea-o să o zugrăvească cu vre-un artist de valoare. Cum le-a ajutat D-zeu, ea încetul să vadă ridicat mărețul edificiu, rând pe rând, își vor vedea de sigur realizat și visul celalalt! În presara Sf. Nicolae s'a săvârșit serviciul privegherei în școala, ce a servit de biserică în timpul edificării. La doxologie apoi am ieșit cu toții în procesiune la vechea biserică a mai rămas numai altarul și iconostasul. Aici ne-am oprit, iar vrednicul preot al Bo-

FOIȚA.

Despre iad.

Meditație¹⁾

de Ioan Georgescu.

Păcatul nu numai în sine e cea mai mare nebulie și nenorocire, ci ne duce la nenorocirea cea mai mare: la pedepsele iadului.

Despre iad va fi deci vorbă în meditația de față.

Mai întâiu întrebarea: este iad? — Sunt unii cari își bat joc de această credință, zicând, că și aceasta e o rămășiță rușinoasă din veacurile pline de întunec ale trecutului, cu toate că de fapt, nimic nu e mai adevărat, și mai adânc întemeiat, decât această credință. Chestia se reduce doar, pur și simplu, la întrebarea: ori este un Dumnezeu al dreptății și atunci trebuie să fie și iad, unde să se pedepsească cei păcătoși, precum trebuie să fie și un loc al fericirii, unde toți dreptii se odihnesc; ori nu e Dumnezeu, și atunci nu e nici raiu, nici iad, nu e altă viață; nu sunt — nici sfinți, nici păcătoși, ci toți egali, — ceeace e, firește, curată nebulie. Când i-a scris odată

¹⁾ Din acelaș ciclu de meditații.

lui Voltaire un prieten al său, că nu mai crede în iad, acesta i-a răspuns, că atunci trebuie să fie foarte fericit, ne mai având de ce se teme, el însă (Voltaire) n'a ajuns încă așa departe. Iar altădată când își petrecea (tot Voltaire) cu niște pieteni necredincioși la masă, unii dintre ei strigau în gura mare: „nu e Dumnezeu, nu e iad, nu sunt pedepse veșnice pentru păcate!“ Auzindu-i Voltaire le-a zis: „Ei bine, nu vă dați seamă, că dacă vă vor auzi servitorii cum vorbiți, și dacă va peri cu totul frica iadului din sufletele lor, atunci ce-i va mai putea împiedeca oare, ca să nu vă ucidă, ca pe niște câni turbați, și să vă răpească averile voastre? Eu unul — zice mai departe Voltaire — n'aș dori, să piară frica iadului din sufletele oamenilor, mai ales nu din sufletele celor mari și tari, pentru că atunci, ce i-ar mai putea reținea pe ei oare, să nu facă cu viața și averile noastre ce vor voi ei?!“ Da, Voltaire a grăit atunci numai adevărul, pentru că fără această credință lumea trebuie să devină o peșteră de tâlhari. Da, despre aceea, că este iad, nu poate încăpea nici o îndoială. Mântuitorul Hristos încă a spus cu toată seriozitatea învățăceilor Săi: „Și să nu vă temeți de ceice, ucid trupul, iar sufletul nu-l pot ucide; ci vă temeți mai vârtors de celce poate să piarză și trupul și sufletul în gheena. (Mt. 10, 28).

Și acest iad e veșnic. Prorocul Isaia 66, 24. spune, că vermele, care va roade pe

cei păcătoși în iad, nu va muri niciodată, și focul iadului în veci va arde. Iar Mântuitorul Hristos încă vorbește despre „focul nestins“, unde va și arsa pleava (Lc. 3, 17). Și când va veni să judece lumea, va zice celor din stânga Sa: „Mergeți dela mine blăstămaților în focul cel de veci!“ (Mt. 25, 41). Iar în Apocalips 14, 11 cetim despre cei osândiți: „Și fumul chinului lor se suie în vecii vecilor“... Unora li-se pare o nedreptate veșnicia iadului, cu toate, că n'ar avea numai să se cugete puțin, că ce este păcatul și se vor încredința, că păcatul e un rău nemărginit, și ca atare trebuie pedepsit cu o pedeapsă nemărginită. Și pedeapsa aceasta va fi nemărginită prin aceea, că va dăinui nesfârșit de mult sau în vecii vecilor.

Ca să ne dăm cât de cât seamă despre nenorocirea cea mare a iadului, să ne închipuim puțin una din cele mai mari nenorociri, ce s'a întâmplat pe pământ: arderea Romei celei vechi întâmplată sub Nero și descrisă cu atâta măestrie de Enric Sienkiewicz în romanul său „Quo vadis“ tom II. cartea III. cap. I.

Cât puteau cuprinde ochii cu privirile lor cer și pământ erau un jărătic uriaș de focul cel mare, care mistuia orașul Roma. Luna ridicându-se de după dealuri părea, că se uită uimită și ea la mistuirea în flăcări a cetății stăpâne a lumii. Pe cerul dogorât și înflăcărat de focul cel mare se iviră și

ciului cu lacrimi în ochi, într-o vorbire dură, a zis cel din urmă adio vechei biserici, care mai mult de 200 de ani a fost martoră bucuriilor și durerilor, în care vreme de 200 ani necontenit s'au vărsat lacrimile, și suspinele, rugăciunile — vrednicului popor de ferestari din Bociu. Am părăsit acel loc între lacrimi, apoi am intrat cu toții în noua biserică, ducând sf. Euharistie și odăjdiiile.

În 19 Dec. dimineața, în prezența unei imenze mulțimi de popor — s'a săvârșit sfințirea cea mică a apei înaintea sf. biserici. Apoi s'a încunjurat biserică de 3 ori și între cântece veselitoare ne-am făcut cu toții intrarea în biserică, unde îndată s'a început liturghia, oficiată de 8 preoți, pontificând protopopul ca delegat arhieresc. După Evanghelie a predicat protopopul, explicând în cuvinte alese însemnătatea zilei, așa cum numai dănsul știe să vorbească. A scos în relief meritul tuturor celor, cari au contribuit la ridicarea acestui măreț lăcaș al Domnului, mai ales a zelosului preot local Petre Agrașan, supt a cărui păstorire și conducere atât de mult s'a ridicat parohia Bociului. Vremea de 12 ani, de când Dsa conduce această parohie, s'au edificat case și superedificate parohiale, s'a reparat radical școala, și acum s'a zidit noul sion. Popor vrednic, condus de preot vrednic! La sfârșitul liturghiei apoi preotul locului a citit numele binefăcătorilor bisericii.

La masă au fost oaspeții părintelui Agrașan, unde s'au rostit mai multe toasturi frumoase. Așa au vorbit P. O. D. Ioan Pop, protopopul tractului, P. C. Leo Man, gazda casei, preotul gr.-or. G. Todoruț dela Buteni, proprietarul Jozsa din Ciula, preotul Ramonțan dela Mărgău etc.

Poporul religios, extraordinar de religios din Bociu a fost adânc impresionat de serbările frumoase, împreunate cu sfințirea

bisericii. Pe fețele tuturor citai însuflețirea, marea însuflețire și pentru alte lucruri frumoase, nobile, mărețe!

*

Serbările dela Bociu au fost împreunate cu misiuni populare, ca să le sfințească și biserică sufletului. Misiunile au fost conduse de P. C. Sa Leo Man, starețul mănăstirii dela Prislop, unul dintre cei mai buni ai noștri. Mai întâi a ținut o frumoasă vorbire către preoți, îndemnându-i să cerce căile către Dumnezeu. — Apoi, încă de Joi seara s'au început misiunile pentru popor, cu un rezultat strălucit, condeiul meu e prea slab pentru a-l putea descrie. A luat parte popor extraordinar de mult, din Bociu, Ciula, Mărgău, Rechițele, Morlaca și de pe aira. S'au spovedit și cuminecat la 800 de oameni. — În urma predicilor frumoase și a slujbelor sante, o femeie, care a fost pe drum către „pocăința baptilștilor“ — s'a spovedit și cuminecat, părăsind pentru totdeauna pe pocăiți.

*

Da, pocăiții se lătesc și la poala muntelui. Baptilșmul l-au adus niște oameni din Mărgău dela București — și fac o intenzivă propagandă în comuna lor. Chiar și la Bociu au venit unii din ei, precum și un „catecumen“ cu „Biblia“ în mână, ca să „dispute“ cu călugărul. La urmă a întrebat, că oare ce să facă cu muierea, care i-s'a făcut pocăită, să o alunge ori ba? I-s'a dat firește răspunsul cuvenit. — Baptilșmul din Mărgău amenință serios și comunele din jur. Abia de un an și ceva au adus „Evanghelia“ cea nouă dela București — și în Mărgău au și câștigat câțiva adepți, cari s'au și botezat, precum și câțiva catecumeni. Noroc, că avem acolo un preot bun, blând, harnic și orator de frunte, care paralizează mult propaganda baptilștilor, așa încât e speranță,

că lățirea baptilșmului se va localiza și aici, ca și pe aira. Altcum la primăvară se vor ținea misiunile populare la Mărgău, misiuni de propagandă a legii lui Hristos — față de rătăcirea dureroasă a acestei secte.

sp.

Scrisoare din Beiuș.

O zi memorabilă în viața școlară a Beiușului este ziua de 25 Decembrie st. n., ziua în care an de an se face pomenirea marelui arhieru și mecenat *Samuil Vulcan*, întemeietorul gimnazului din Beiuș. Această pomenire se face într'un parastas pentru odihna sufletului arhieru, precum și într'o ședință festivă, ce-o aranjează societatea de lectură a tinerimii gimnaziale „*Samuil Vulcan*“. Așa a fost și de astă dată. După serviciul divin, oficiat de directorul gimnazial și de mai mulți membri ai corpului didactic, s'a ținut ședința festivă a societății de lectură „*Samuil Vulcan*“, a cărei prim punct a fost discursul dlui profesor-conducător al societății Dr. C. Pavel, „*Nizuințe culturale în Bihor*“, în care au fost trecute în revistă toate gloriile Bihorului începând cu T. Aron primul director al acestui gimnaz și sfârșind cu cei de curând dispăruți: Iosif Vulcan etc. Discursul rostit cu priceperea și pătrunderea cuvenită a făcut profundă impresie și oratorul a fost viu felicitat chiar și de Il. Sa episcopul Dr. D. Radu. De altfel sunt incredințat, că dl C. Pavel își va publica în curând discursul și astfel publicul cetitor va avea prilej să-l cunoască mai de aproape. Celelalte puncte ale ședinței festive (declamări, cântări, orhestră). În deosebi au plăcut însă — și e de înțeles pentru ce — cântecele populare din Bihor, o compoziție a dlui profesor Fr. Hubic-Vertileanu care, la cererea publicului, au fost bizate. După închiderea șe-

stelele, dar în contrastul cu alte nopți pământul era mai luminos decât cerul. Ca un de foc uriaș, Roma lumina întreagă Campagna. La vâlvățiile cele mari de foc, ce se ridicau de pare că ar fi voit să aprindă și cerul, se vedeau și munții cei mai îndepărtați, orașe, vile, temple și monumente și oameni, cari, sau fugeau din Roma, sau veneau să-i vadă perirea. — Dar focul ataca tot noui și noui păți de oraș. Nime nu se mai îndoaia acum, că focul a fost pus de mână răufăcătoare. De pe culmi se revărsau la vale valuri de foc, aprinzând astfel părțile cele mai des locuite de oameni, unde șatrile, prăvăliile, circurile și amfiteatrele de lemn erau una lângă alta. Tot acolo se aflau magazinele de lemn, de bucate, de nuci, de masline, cu cari se nutreau oamenii cei mai săraci; apoi magazine de haine, din cari împărțeau gratuit uneori celor mai săraci din mila împăratului. Aici unde erau atâtea lucruri ce se aprindeau ușor, focul s'a lătit cu o iuțeală nebună, încingând în flacări străzi întregi. De pe colorile flacărilor se putea cunoaște ce ardea. Din afunzimile acestea, unde ardeau mocnit atâtea magazine și atâtea lemnie, câte o aripă de vânt ridica în văzduh mii și milioane de coji de nuci și de mandule, slobozindu-le ca tot atâtea roiuri de fluturi arzători în alte părți de oraș și până departe de câmpii. Lumea striga în gura mare: „*Piere Roma! Riere Roma!*“ Și pierirea Romei însemna

totodată încetarea oricărei ordini și disciplini. Mulți se adunau în jurul altarelor lui Iupiter Liberator-ul și-i ziceau: „*Dacă ești Liberator liberează-ți altarul și orașul de foc!*“ Și asemenea și în celelalte temple păgâne și locuri tot plâns, suspin, țipete și blesteme. La amfiteatrul lui Pompei s'au aprins și magazinele de cânepă și de funii, iar de acolo s'a răspândit focul într'o altă parte de oraș. Așa se părea, în vâlvearea aceea de foc, că a încetat și zi și noapte, pentru că nu se mai vedeau alte lumini și alte colorii decât acele ale orașului aprins. Din marea aceea de flacări se ridicau stâlpi de foc spre cer, pe cari vântul îi lua și purta cu sine până departe în munții albi. Noaptea era tot mai luminoasă, cerul era pătruns nu numai de lumină, ci aprins în pară de foc. Tibrul însuș era înecat și stins de foc. Roma devenise un loc de spaimă și de groază. Iar mai departe cetim, că focul a ținut 9 zile și au ars 11 din cele 14 regiuni ale Romei.

Dar ce a putut fi focul acela din Roma cea veche, pe lângă focul acela groaznic, pe care îl aprinde mânia lui Dumnezeu pe seama păcătoșilor? „*Mergeți dela mine blăstămaților, în focul cel de veci, care este gătit diavolului și ingerilor lui!*“ (Mt. 25, 41). Toată împărăția aceea mare a iadului, ne spun Sfinții Părinți și Teologii, este împrejmuită cu ziduri de foc, din cari nu mai este eșire pentru ceice au intrat odată acolo. Și dacă ar fi și acolo munți și văi, șesuri și

păduri, izvoare și râuri, — atunci aceste de bunăseană ar trebui să fie toate de foc: în loc de a răcori, de a umbri, de a stămpăra și modera ferbințala și dogoreala, le vor mări și spori. Cât de înfricoșat trebuie să fie! Și cum vor suferi acolo de cumplit toate simțurile și toate puterile sufletului! Ochiul dacă ar lăcrima, acolo nu și-ar alina durerea, după cum se alină aici pe pământ, ci mai tare ar aprinde vâpaia focului nestins, precum și ferarul mai tare încălzește ferul, dacă îl stropește cu câțiva picuri de apă. Și ce țipete, zbierete, strigăte și blăstăme nu vor sfășia auzul celor osândiți în iad! Ei vor vedea doar pe cei fericiți din cer, așa pe cum cetim și în Evanghelie, că bogatul cel desfrânat privind în sus a văzut pe Lazar în sinul lui Avram, și vor auzi cântecele lor de veșnică mulțumire și fericire și atunci vor izbucni în astfel de cuvinte? Iată aceștia sunt, de cari râdeam și-i batjocoram odată; aceștia sunt, pe cari li sooteam de nebuni și viața lor nevrednică de oameni! Și iată-i acum între fiii lui Dumnezeu și soartea lor cu a Sfinților. Așa dar noi ne-am abătut dela calea adevărului și lumina dreptății nu ne-a lucit nouă! nici soarele cunoștinței n'a răsărit pentru noi. Noi ne-am obosit pe calea rătăcii și a pieririi și am umblat pe drumuri aspre; dar calea lui Dumnezeu n'am voit să o cunoaștem și să o urmăm. Ce ne-a folosit nouă mândria și toate comorile bogăției? Toate au

dinții s'a ridicat. Sa episcopul *Dr. D. Radu* și mulțumi în cuvinte alese tinerimii și conducătorului societății pentru aceste frumoase dovezi de pietate față de memoria marelui întemeietor, dovezi de indeletniciri mai înalte în acelaș timp. Zise apoi, că privește cu mândrie la întreg corpul profesoral din Beiuș, mărturisind despre ei în fața lumii întregi: Aceștia sunt oamenii mei, a căror forțe și tinerețe se înoesc ca tinerețele vulturului... Accentuă mai cu seama importanța marelui idei creștine, a cărei triumf de 16-ori secular l-a serbat creștinătatea tocmai în acest an (1913) la indemnul capului ei, a Papei dela Roma, idee care adâncind și întărind sufletul îl pregătește la lupta cea mare ce trebuie s'o poarte pentru împlinirea idealelor. Arată apoi, că și dacă rămânem numai la fulgerele cele multe ce s'au sdrobot de creștetile acestor munți, dacă privim pământul acesta mănos, înrodit de sudoarea și lacrimile poporului nostru, ori dacă cugetăm la șiroaiele de sânge pe care acest popor le-a vărsat pentru apărarea patriei iubite, — e cu neputință să nu se întărească credința în idealul nostru și în izbânda lui apropiată. Acest ideal de muncă în vremuri de pace, și de vitejie în vremuri de nevoie trebuie să trăiască în noi, dacă vrem să fim oameni adevărați nu numai oase moarte și pline de putregiune. Dacă n'ar fi în noi idealism adevărat, putere de însuflețire și de jertfă, nu ne-ar respecta nimeni, precum a zis despre noi un bărbat de stat strein de legea și de limba noastră. Reînprospetând amintirile glorioase ale trecutului, să păstrăm deci credința și toate marile îndemnuri ce ne vin de-acolo, pentru că numai în aceste semne vom învinge și noi! Aceasta este însă numai o palidă și foarte incompletă schiță a vorbirii aceleia puternice, cu care *Il. Sa*, episcopul *Dr. D. Radu* electriză publicul asistent după încheierea ședinței festive a societății de lectură a tinerimii gimnaziale „*Samuil Vulcan*“. Fînd spusă cu căldura și entuziasmul, pe care numai cea mai

adâncă convingere o poate da, impresia produsă de aceasta vorbire va rămânea neștearsă din inimile ascultătorilor.

Beiuș 25/XII 1913. *Ioan Georgescu.*

Diverse.

Jubileul Sfintei Cruci. Duminică după sfânta liturghie, elevii institutelor noastre de învățământ s'au adunat în sala de gimnastică, pentru sărbătorirea acestui înălțător jubileu. A fost de față *I. P. S. Mitropotul Victor*, mai mulți membri ai Veneratului Capitlu, profesori, alți intelectuali și o frumoasă cunună de dame.

Programul acestei sărbători l-am publicat în nrul trecut.

Acum remarcăm, din punctele lui, dizertația bine scrisă a clericului de anul al IV-lea *I. Bozdog* și minunata compoziție a Măestrului *Iacob Mureșan*: „Imnul Sfintei Cruci“, după textul publicat în nrul trecut. A fost o privesc grandioasă aceasta: Corul mixt, alcătuit din peste 200 elevi, cu acompaniare de orhestră, executând cu o precizie rară accentele acestei melodii înălțătoare.

I. P. S. Mitropolitul Victor, la sfârșitul festivalului, a îndreptat câteva cuvinte călduroase tinerimii, în legătură cu importanța istorică a acestui jubileu.

Cititorii noștri îl cunosc din numărul ce l-am închinat, la vremea sa, acestei aniversări înălțătoare.

Din arhidieceză. *Valeriu Maior*, adm. par. în Șoroștin, a fost numit paroh în Ocnița (distr. Fărăgăului); *Constantin Rus*, adm. par. în Posmuș, a fost numit paroh în Șoroștin (distr. Blajului); *Ioan Șuteu*, adm. par. în Bothaza și *Vasile Cerghizan*, adm. par. în Corpade — au fost promovați de parohi; *Iustin Poruțiu* din Dezmir preot

disponibil a fost numit cooperator parohial cu drept de succesiune în Dezmir (distr. Cojocnei).

Meeting național. Un manifest, semnat de dnii *Dr. C. Istrati*, *S. Mehedinți* și *S. Măndrescu*, invită pe cetățenii Capitalei la un mare meeting național, spre a-și manifesta recunoștința către acele mari Puteri, cari, în timpul crizei balcanice, s'au arătat simpatice cauzei României, acordându-ne un prețios concurs moral.

Meetingul se va ținea la Atheneul Român, a doua zi de Crăciun, Joi 26 Decembrie v. orele 2 și jum. d. a.

Impăratul Wilhelm al Germaniei partitorul descoperirilor științifice. Să anunțăm din Berlin, că împăratul Wilhelm al Germaniei a licuidat din fondul împărătesc de dispoziție 25 mii de mărci etnologului *Probenius*, spre ași putea continua excursiunea de studiu în Africa de mijloc.

Dela „Reuniunea Femeilor Române gr-cat. din Blaj“. Impărțirea darurilor de Crăciun pentru copiii și copilele sărace se va face Joi, în 1 Ianuarie 1914 la orele 3 d. a., în sala de gimnastică a gimnaziului

Amânarea procesului dela Sătmar. „Românul“ scrie: La încheierea ziarului d. deputat *Dr. Ștefan C. Pop* a primit din Sătmar o depeșă, în care se spune, că marile proces de agitație intentat bravului preot *Gheorghe Mureșan* și celorlalți întemnițați ai episcopiei de Hajdudorogh, a fost amânat, la ordin ministerial, pe timp nedeterminat.

Desbaterea acestui proces, urmărit cu cel mai viu interes de întreagă obștea românească, fusese fixată pe 12 Ianuarie st. n. 1914.

Va să zică calvarul celor loviți de „Christifideles“ și de urgia guvernelor *Khuen Héderváry* și *Lukács* încă n'a atins culmea. Până când guvernul nu va înțelege odată, că e rușinea veacului acest proces monstruos? E atât de solid prestigiul Ungariei, și, în special, prestigiul guvernelor ungare, încât ele tot mai riscă înscenarea procesului?

trecut ca o umbră și ca un călăreț în goană mare. Așa vor vorbi păcătoșii în iad. (Ințelep. 5, 3—14). Mirosul apoi, care aici s'a desfășurat, poate în miremele și parfumurile cele mai fine și mai plăcute, acolo va fi silit să sufere duhoarea și putoarea iadului. Buzele și gâtulejul, cari aici au gustat mâncările și beuturile cele mai bune și mai scumpe, acolo vor sta uscate de sete și moarte de foame, — iar stomacul, care de multeori a fost încărcat peste măsură, acolo va corăi de gol ce va fi. Și cum se va chinui acolo pipăitul, căruia aici pe pământ i-a plăcut tot ce a fost delicat, fin și moale!

Dar decât aceste pedepse ale simțurilor, neasămănat mai mari vor fi remușcărilor conștiinței, mai ales gândul, că au pierdut pe Dumnezeu, binele cel nemărginit, după care și sufletul lor atâta s'a dorit. Și dacă pentru Absolon, fiul lui David, a fost chinul cel mai mare, că n'a putut să vadă fața tatălui său (II. Impărat. 14, 24); și dacă un curtean al regelui Spaniol Filip II. a murit de supărare, fiindcă marele rege l-a oprit a mai reveni la curtea sa, — cu cât mai vărtos nu trebuie să se chinue păcătoșii în iad, unde nu un tată pământesc (ca David) ci tatăl cel cereșc îi ține departe dela fața sa și unde nu un rege al Spaniei, ci Dom-

nul cerului și al pământului întreg îi alungă dela curtea sa. — E mare nefericire, nu-i așa, când niște prunci nevrăstnici își pierd părinții. Să-i vezi cum plâng, cum se tângue și se bocesc, în jurul sicriului părinților lor, — inimă de piatră ar trebui să ai, ca să nu-te indușezi și să nu lacrimi. Dar ce este această nefericire pământească pe lângă nefericirea iadului? Păcătoșii din iad n'au pierdut numai un tată și o mamă, au pierdut neasămănat mai mult: au pierdut pe Dumnezeu, adevărat au pierdut totul! Și apoi pruncii aceia orfani tot se mai mângăie cumva; dacă nu-i pot mângăia oamenii, îi mângăie de multe ori visurile în somn de câte ori nu văd, nu vorbesc și nu îmbrățează chiar pe măicuța, sau pe taică-l lor iubit? În iad însă știți că nu e încetare, nu e alinare de durere, nu e somn: acolo vermele nu doarme nici odată și nici foel nu se stinge nici când, după cum zice Sita Scriptură. Chinurile acelea sunt veșnice! Cât de grozav e și numai cugetul acesta: *veșnic!* Știți, cât de rău e și numai când nu poți dormi o noapte pentru durere de măsele, s'au pentru vre-o altă durere dar să te chinui, să nu poți avea pace o veșnicie întreagă!

Poate, că e cam neplăcut a cugeta în

felul acesta la iad; să nu uităm însă, că de iad nu putem scăpa altfel, decât cugetându-ne și înforându-ne de el. „In focul iadului — zicea învățatul *Willhelm (Guilielm)* de Paris, îmi stâng eu focul patimilor și postelor mele; și de ferbințelea cea mare a iadului se sting și se recoresc ferbințelele ispitelor mele și ori cât de ciudat s'ar părea, e totuș adevărat, că de iad scăpăm, ducându-ne cu gândul în el“. De aceea deci; să ne coborim în iad și noi, cât mai des cu gândul și cu închipuirea aici pe pământ, ca să nu trebuiască, să ne coborim odată aievea, adică în faptă, după moartea noastră. Sf. Ioan gură de aur ținea totdeauna înaintea sa un chip care zugrăvia chinurile nenorociților din iad, ca să-și aducă aminte totdeauna de pedepsele acelea groaznice și să nu păcătuiască în veci. Iar sf. Francisc de Assisi și atâția alți Sfinți își aduceau aminte de iad, de câte ori vedeau numai foc, fie în bucătărie, fie în odaia lor de locuință, fie în vre-o ferărie, pe lângă care treceau, sau airea. Să facem și noi ca ei, ca să ne mântuim și noi, ca ei! —

...eritor la știrea publică, al foii noastre lespre... pă cum anunță acum... se refereste numai... cu calificatie inferioară... sădatorește demersului... arhieriei bisericii greco-orient... te cu Mitropolitul, prin un men... aintat guvernului țării, care a și imp... ererea corului episcopesc.

„Keleti Értésítő” anunță, că ministrul cultelor a avizat pe mitropolitul, că cu începutul anului viitor congrua preoților greco-orientali se va ridica în mod însemnat.

Hoțul „Mona Lizei”. Autoritățile italiene n-au împlinit cererea apărătorului Perugia de a fi pus pe picior liber, deoarece așteaptă răspunsul guvernului francez privitor la pedepsirea lui, care după cum se susține a sosit și conține dorința guvernului, ca vinovatul Perugia se fie pedepsit.

Știri din România. Infanta Maria-Antonia de Portugalia principesă de Hohenzolern, a încetat eri din viață, la Castelul Sigmaringen.

Principesa, care era mama A. S. R. Principelui Ferdinand, moștenitorul Tronului României, s'a născut la 1845 și s'a căsătorit la Lisabona în 1861, cu principele Leopold de Hohenzollern.

Ne asociem la doliul întregii Țări și a Curții princiare din tot sufletul.

Au plecat la Sigmaringen, prin Vărciorova, principesele Maria și Elisabeta și principele Carol însoțiți de d. col.-adjutant Negri și de d-na Mavrodi spre a asista la înmormântarea principesei Antonia Leopold de Hohenzolern-Sigmaringen mama principelui Ferdinand.

Cu ocazia aniversării Nașterii M. S. Reginei, se va oficia la biserica evanghelică Te-Deum la care vor participa coloniștii germani și austriaci.

La orele 12 a. m. M. S. Regina va primi în audiență pe contele Czernin ministrul Austro-ungariei care va înmâna M. Sale Marea Cruce a Ordinului Elisabeta, care l-a fost conferit de M. S. Impăratul Franz-Iosef.

Purtarea școlarilor în afară de școală. D. colonel Dem. Moruzi prefectul poliției Capitalei, a dat următoarea ordonanță:

Având în vedere că, cu tot controlul pe care autoritățile școlare îl exercită în virtutea legii și regulamentului învățământului secundar și superior, sunt tineri școlari cari frecventează berăriile, cafenelele, tuneluri, cazinele și alte asemenea stabilimente, unde au ocaziune de a lega canoștință cu oameni răi cari profită de slăbiciunea spiritelor lor încă neformat și lipsit de disćenământ și îi îndrumază la fapte ce le cauzează nenorociri și desperarea părinților lor; considerând că, pe de altă parte, desăvârșirea operei sociale are drept rezultat sănătatea morală a viitorilor cetățeni ai țării și este o chestiune de ordine publică și de interes general în care se impune intervenția noastră; având în vedere art. 10 din legea pentru organizarea poliției generale a statului, art. 9 din regulamentul acestei legi, precum și art. 383 al C. P. decidem:

Patronii berăriilor, cafenelelor, cărciumelor, cazinelor și altor asemenea stabili-

mente nu vor permite intrarea în localurile lor sub nici un motiv elevilor de școală; vor fi dați judecății patronii cari se vor dovedi că nu vor da ascultare prescripțiilor de față, luându-se și măsuri de ordin administrativ în contra lor.

Demonstrația muncitorilor fără lucru în Viena. Partidul social-democrat din Viena a ținut o adunare în care s'a discutat chestiunea muncitorilor fără lucru. Demonstrații în număr de 50,000 au parcurs străzile capitalei îndreptându-se spre casa magistratului, în jurul căreia s'au constituit în adunare.

Au luat cuvântul mai mulți deputați, cari au criticat în mod vehement guvernul și consiliul comunal al Vienei, pentru neinteresul față de miile de muncitori fără de lucru. După adunare, demonstrații s'au retras în cea mai perfectă ordine.

Numărul nașterilor în decreștere. Din datele privitoare la luna Octomvrie ale oficiului statistic, reiese, că în acea lună numărul nou-născuților, în Ungaria, a fost de 58.680, iar morților de 39.294, dând astfel un spor de suflete de 19.386. Față de aceeași lună a anului trecut datele acestea arată o încheere tristă, căci numărul născuților în luna Octomvrie a acestui an e mai mică cu 6641, iar al morților mai mare cu 4571 decât al celor din aceeași lună a anului trecut, așa, că privind asemănarea acestor două luni, numărul sporului populației e mai mic cu 11.012 suflete.

Mai tristă iese însă încheierea datelor statistice, dacă asemănăm întâiele 10 luni ale anului trecut, cu aceleași luni ale anului 1913. În acest timp numărul nașterilor din ăstan a scăzut cu 24.436 iar al cazurilor de moarte a crescut cu 6.625 dând astfel o scădere de 31.088 față de sporul populației din anul trecut.

Bancă națională albaneză. Un grup de bănci italiene, austriace și ungurești a primit din partea guvernului albanez concesiune, de a întemeia un institut de credit privilegiat, ca societate anonimă, sub numirea de „Bancă Națională a Albaniei”. Concesiunea este acordată pe 60 de ani, cu drept de prolongire. Sediul băncii va fi Valona și capitalul de 10 milioane sau 10.500.000 lire italiene.

Întâia Româncă născută în Silistra. Vineri, în 19 Dec., după prinz, a avut în saloanele „Cercului militar”, din Silistra, botezul celei dintâiu românce, născută în acest oraș luat dela Bulgari.

Întreg corpul ofițeresc în frunte cu dl colonel Castriș, a avut frumoasa dorință de a boteza pe aceasta întâie Româncă — fiica dlui I. Mănoilă, administratorul financiar județului Silistra, — născută în Dirstiorul de odată.

La botez a primit numele de *Dristorina*, în amintirea vechei cetăți a lui Mircea.

Un „Dr. juris” vânzător de ghetete. Advocatul dr. Balogh din Segedin cu o familie numeroasă neputând subsista din lipsa clientelei, a emigrat împreună cu soția la America, unde a intrat într'o fabrică ca lucrător. Acum scrie unui amic al său că a părăsit lucrul de fabrică și pe viitor se va ocupa ca vânzător, de specialități ungurești și primo loco cu vinderea de ghetete de Segedin, din care cauză s'a pus în legătură cu un pantofar de acolo.

Petreckeri. Inteligența română din Bucurdea-grânoasă și jur invită la Producțiunea teatrală, împreună cu dans, ce se va ținea la 8 Ianuarie st. n. 1914 (a doua zi de Crăciun) în sala școlii gr.-cat. din loc.

Se va preda: „Răsplata păcătosului” piesă de Crăciun în 3 acte trad. de Dr. O. Prie.

— Agentura „Asociațiunii” din Pânăde invită la Producțiunea teatrală, ce o va aranja Joi la 8 Ianuarie st. n. 1914 (a doua zi de Crăciun) în sala școlii gr.-cat. din loc.

— Tinerimea română din Petroșeni, invită la Petrecerea împreună cu Concert și Teatru pe care o va aranja Joi în 8 Ianuarie (a doua zi de Crăciun) în sala cea mare a otelului comunal (fost Wagner).

Apel. În preajma Anului-Nou ne permitem a face un călduros apel către toți sprijinatorii poporului român să binevoiască a-și răscumpăra felicitările de Anul-Nou în folosul Muzeului Asociațiunii.

Mijloacele materiale, de care dispune Muzeul sunt așa de restrânse, încât înzestrarea lui înaintează foarte încet. Și aceasta e o mare pierdere pentru noi, căci prețioasele obiecte de mare însemnatate etnografică și istorică, cari sunt o comoară a trecutului nostru și tot atâtea mărturii ale vieții noastre culturale, dispar sau sunt adunate cu sârguință de străini. E timpul suprem să ne îngrijim ca cel puțin o parte din aceste comori ale poporului nostru să le adăpostim în muzeul primei noastre instituțiuni culturale. Dacă contribuțiile pentru înzestrarea Muzeului ar fi mai mari, această instituțiune ar lua un avânt, care ne-ar face cinste.

Facem deci apel călduros către toți cărturarilor români să contribuie cu sume cât mai mari pentru înzestrarea Muzeului nostru național.

Numele donatorilor se vor publica în ziare și în rev. „Transilvania”.

Andrei Bârseanu, *O. C. Tăslăuanu,*
prezident. secretar.

Mulțămită. Subscrisa atât în numele meu, cât și a fiilor — neputând în persoană a mulțumi tuturor aceloră, cari au grăbit să mă condoleze în nemărginita durere ce mi-a trimes'o Dumnezeu — prin moartea prea grabnică a neuitatului meu soț Izidor Butnar, fost paroh al Roșiei montane, prin aceasta le aduc adâncile mele mulțumite.

Roșia-montană la 24 Decemvrie 1913.
văd. Șarlota Butnar.

Erată. În articolul „Normativ arhidiecezan” — publicat în Nrul 130 al „Unirei” la pag. 3 col. I în șirul 11 s'a strecurat o eroare, care dă cu totul alt înțeles propoziției. În loc de „trei îndreptățiți — să se citiască: — „cei îndreptățiți.”

A apărut și se află de vânzare Regulament de organizare și Instrucțiune pentru vizitatorii scolastici de lângă inspectoratele scolastice regești ung. Edat de Ministrul reg. ung. de culte și instrucțiunea publică, cu ordinul din 16 Iuliu 1912. Nr. 100.000. Prețul 20 fil. + 5 fileri porto.

Posta Redacțiunii.

Sincer prietin în T. Poezia trimisă pentru numărul de Crăciun se va publica. Mulțumindu-ți, dorim serbători fericite ție și la ai tăi.

Partea Literară.

Românii din Moravia.

(Continuare).

Telinele mari încunjurate cu păduri dela marginea munților mai înalți, a căror iarbă crudă o pase vitele proprietarilor ori ale străinilor pentru plată, se numesc sălașe (Salas, Schafhürden); iarna grajdurile și colibele (kolyba) acoperite cu zăpadă de pe aceste țeline sunt, ca și cele de pe Alpii din Șvețeria și Tirol, părăsite, și lupii ademeniți se furiașă zădarnic pe lângă strungi (kosar) pentru ca să înhațe vre-o oiță de prânz ori de cină.

Oaia valahului are lână dură, iară vitele îi sunt mici și neimpunătoare, dară răbdurii, lăptoase și tari. Și caii le sunt mici și slabi, pentrucă numai arareori capătă câte un pumn de ovăs în țara aceasta săracă, unde pânea de ovăs este mănecarea de predilecție a locuitorilor.

Dacă pornind din Brünn ori din Viena cu trenul de nord numit al împăratului Ferdinand sosește omul la stațiunea Hullein, în nemijlocita apropiere de Kremsier, voind să ajungă la dealurile, cari mărginesc regiunea mănoasă numită Hana, deabunaseamă că se va opri puțin și în orașul Holleschau; acest oraș e situat la poalele muntelui Hostein și ne întinde o priveliște vioaie și originală mai cu seamă cu prilejul unui târg. Din Hana vin șire lungi de cară încărcate cu diferite specii de bucate, cari se fac din belșug în acest ținut, iară de pe munți se coboară valahii aducând lemne, vase de lemn, caș (brânza vestită și în Viena) și vite de vândut; ei vând produsele munților lor și cumpără în schimb bucate. Astăzi, când civilizația egalizează totul, apropie națiunile și condițiunile, nivelează moravurile și tradițiunile să dispară deosebirea dintre orașe și sate, când în toate țările avem aceleași pretenții, aceeași cultură, aceleași gânduri, aceleași datini, astăzi ne miră deosebirea acestor isbitoare alor două vite de popoară în mijlocul civilizației și a comunității de moravuri și idei. Hanacul și valahul sunt ce privește îmbrăcămintea, obiceiurile, modul de gândire atât de caracteristici și curioși, și arată în caracter și chiar și în limbă deosebirea dintre locuitorii câmpiilor și a munților atât de isbitor, încât e binevenită ocazia de a-i vedea lângă olaltă în număr mai mare la târg. Valahul e svelt, înalt, flexibil; mersul îi este elastic; și-se pare că un astfel de om nici când nu obosește și că trebuie că poartă în pieptul său un fel de mândrie, când pășește peste înălțimi cu pieptul deschis îmbrăcat în Krbc-ul său (o bucată de piele, care strânsă deasupra cu o curea înlocuiește păpuțul — opinca noastră — în pantalonii săi lipiți strâns de picior după moda ungurească, pe cari îi ține o curea strânsă de mijloc și cu pălăria sa rotundă și neobicinuit de mare. Hanacul cu pantalonii săi roșii, și cu halina sa albă, care ar fi vrednică îmbrăcămintă și pentru un senator roman, este însă vrednicia, precugetarea și gravitatea; e trunchios, umerii și pieptul lat; trupul peste tot tare,

dară mai greoi. Îl vezi pe valahul în trăsăturile sale blânde și ușor mișcătoare, că se gândește mai iute și că fantazia lui e deșteaptă și activă, pe când hanacul e mai aplicat spre meditare, și vorba îi este mai lungită și mai înceată, încât se vede, că el este mai cumpătat. Valahul e mai mult poet, obiectele îl atrag mai iute, limba îi este mai bine sunătoare, hanacul e ca și creiat pentru filosofie contemplativă. Amândouă aceste popoare se batjocoresc imprumutat. Hanacul, fălos, chiar mândru cu rodnicia pământului său, cu caii și moșia sa, care îi întinde an de an hrană puternică și de ajuns, își bate bucuros joc de carul simplu al vecinului, de wolky (bouleni) cu cari umblă, și pe cari nui-ar prinde nici un hanac adevărat la jug, fie acela proprietar ori chiar și numai slugă, căci așa ceva ar fi împotriva obiceiului și a cinstei țării lui, unde țărânul prinde patru cai la căruță și chiar și la plug, iară muierea merge cu șase cai la biserică. Fiind el cel mai bogat, la care vine valahul vara la secerat și de care se roagă de ajutor — ajutor care i-se dă altfel bucuros — în anii slabi, când munții n'au rodit nimica, crede că îi este superior valahului din munți și această mândrie o și dă pe față; dară valahul pe lângă toată naivitatea sa este mai înțelept, mai inteligent și la toată întâmplarea mai cu umor decât hanacul. Așa de pildă în Hana se povestește următoarea anecdotă, care ni-l arată pe valah ca pe unul, care n'are nici idee de trai bun. Pe acolo adevărat e datina, că dacă vine cineva și mai cu seamă un străin în timpul mâncării în casă, îl invită la prânz cu cuvintele: Poftim la prânz! (ori la cină). Se înțelege că cu atâta și rămâne străinul. Așa veni odată un Iosif — căci așa-l poreclesc pe aieia pe valah — ostenit de drum și bagseamă cam hămând la o casă țărănească și se rugă să-l lase să se încălzească și odihnească puțin. Căsenii erau tocmai la masă. Vorba de mai sus o repetară căsenii și în fața lui Iosif. „Ei zise Iosif „dacă mă poftiți!“ și se așază flegmatic la masă. Gazda și găzdoaia căsii, copiii, servitorii se uitară ca înmărmuriți și uimiți la oaspele nepoftit, și nu peste mult începură să radă cu hohot încât erau să nu se mai poată opri, dară Iosif nu se simchisi cât de puțin și mâncă mai departe cu pofta cea mai mare. Și astăzi se mai vorbește încă de fapta aceasta. — În schimb nici valahul nu rămâne dator și-l ia peste picior pe hanacul cu pantalonii săi roșii; anecdotele acestea te-ar face să râzi o zi de sărbătoare întreagă. (Va urma.)

Iuliu Maior,
profesor.

Despre viața curată.

Indreptar pentru tinerii culți.

de

ANTONIU SZUSZAI.

Trad. de

EMIL TATAR.

(Continuare și fine).

Și când scriu despre aceasta îmi vine în minte slăbiciunea de caracter al multor oameni. Nu mă cuget acum la minciunile,

cari zi de zi s'numit cooperater par-tă o-cietatea de azi asiune în Dezmir (d-tră, și mă gândesc la... Un manifest, impre-jurările în mod... Istrati, S. Mehedi^e cul-pabile.

pe cetățenii Ca
Se întâmplă, național, spre răutate, sau din ușurătate ori ră acele m — aceasta acum nu e esențial - lcanice. în păcat. Se pregătește de penitei, acor ar vrea să se împace cu Dumnezeu. bine, că secretul sacramental îi închide lizele preotului pe veșnicie, știe și aceea, că fără părere de rău sinceră zădarnic se mărturisște, căci numai își îngreunează sufletul și cu sacrilegiu, știe, simte, că fără mărturisire nu-și redobândește liniștea sufletului — și totuși mințește. Câtă lipsă de caracter creștin! Asamână procedura lui Mayr cu a unui astfel de tinăr. Eroul nu mințește, deși știe, că-și pierde viața, cece mărturiseste fals e atât de laș, încât mințește, deși știe, că astfel își dictează însuș osândă vecinică.

E adevărat, că lumea nu știe despre astfel de lucruri, dar nu e destul, dacă știe atotștiutorul Dumnezeu?

Cu totul altcum ni-se prezintă oartfel de procedură, dacă o judecăm din punctul de vedere al eternității.

Penitentul nesincer e dușmanul lui Dumnezeu, care aruncă dela sine mâna binecuvântată alui Dumnezeu, se lipsește de grația Lui. Se îngrozește, că va fi rușinat, și de soartea aceasta nici nu va scăpa. În ziua judecării i-se vor descoperi toate fără-delegile, căci după cuvintele apostolului: „nimic nu e ascuns, ce să nu se descopere“. S'a temut, că va fi rușinat înaintea preotului, care e obligat la tăcere pentru totdeauna, și acum e dat de gol înaintea lumii întregi. Și apoi va avea timp să-și plângă lașitatea, în o vecinicie întreagă. — Așa ca în paranteză amintesc, că a păcătui e rușine, ați mărturisit păcatul e lucru cinstit. Nici nu ai cugeta, cu câtă stimă se uită preotul la penitentul, care se mărturiseste sincer.

Eternitatea singură ne arată lucrurile în adevărata lor valoare. Aceasta dă putere caracterului, o astfel de putere, cum nu-și poate nici închipui fiul lumii acesteia. Cugetă numai la mulțimea nenumărată de martiri, cari au abzis de averi, plăceri, ranguri și chiar de viață, fiindcă n'au voit să devină necredincioși lui Dumnezeu. Au abzis de toate cele pământești cari oamenilor se par prețioase, dar toate cele trecătoare, le-au scotit de nimica, față de cele eterne.

Despre s. Filip de Neri se povestește, că într-o zi a venit la el un tinăr student. Nu mai putea de bucurie, că tatăl său după multă opunere în sfârșit s'a învoit să studieze drepturile. Vestea aceasta bună i-o aduse tinărul. S. Filip nu era prietinel vorbelor multe, ce putea spune cu un cuvânt de sigur, că nu spunea prin mai multe cuvinte.

De aceea și la vorbele tinărului numai atâta a răspuns:

— Dar după aceea?

— Apoi voiu deveni avocat renumit, toți oamenii vor veni cu procesele lor la mine.

— Și după aceea?

— După aceea ca om cu renume și bogat, îmi voiu ridica un palat frumos, îmi voiu ținea trăsură elegantă; voiu lua de

o femeie avută și frumoasă și voiu o viață fericită.

— Și după aceea?

Voia bună a tinărului dintr'odată s'a îmbat, și-a adus aminte de moarte și de urmează după ea. Cu mare greutate a răspunsul:

— Apoi după aceea voiu muri și eu.

— Și după aceea? Ce va fi atunci, se va pertracta procesul tău înaintea umnezeu, când vei deveni din avocat at și sentința va suna despre viața, ori rtea veșnică?

Cuvintele acestea din urmă au pătruns înc în sufletul tinărului, cugetul eterni- i i-a cutremurat toată ființa; a abzis de loma de avocat, și de palatul frumos și trăsura și a intrat în claustru, ca să cugete și să se pregătească serios la cel urmă „după aceea“.

Nici prin minte nu-mi trece, iubite ei- orule, ca să-ți recomand claustrul. În austru numai acela să meargă, care se nte chemat de Dumnezeu. Una însă și-o comandă cu toată seriozitatea: cugetă-te deuna la urmă „după aceea“. Cu care at și se gândește la eternitate, and ești încunjurat de ispită, ori e vorba despre vre-o rezoluție serioasă.

În viață sunt unele momente, când ne părăsește iubirea virtuții, ura păcatului și chiar și cugetul la Dumnezeu, în cel de cazuri singur cugetul la eterni- ta infricoșată mai poate reține pe omul prins de ispită de al trage din marginea apastiei. Acesta e scutul cel mai puternic vieții curate.

În unele cercuri a ajuns aproape la lă acuza, că creștinii catolici în viața năntească sunt aproape nefolositori, după toată atențiunea și-o îndreaptă spre altă me. E adevărat, că catolicul credincios este în așteptarea vieții eterne, dar pentru a punctul principal al vieții e în lumea ta, deci din viața scurtă pământească este viața veșnică; ce sămănăm aici, secera în cea lume; pentru păcatul tat în viața aceasta, nu poți face destul ermitate. Așadară o oră din viața a- a e mai însemnată, decât milioane de n veșnicie. În aceasta singură oră poți a multe erori, în viața următoare nici lumii creștinul credincios poate să pă intr'adevăr valoarea vieții pămân- fiindcă o socotește de baza vieții erne, însă viața scurtă pământească nu-i destulește dorința de-a exista totdeauna, cu istința abia începută nu se îndestulește. Creștinul trăiește pe pământ dar privește spre cer, fără să desprețuiască bunurile mești.

Dacă luăm în cumpănă pe celebrită- derne, în ce privește viața curată, a unele lucruri de tot interesante. de azi nici nu cutează să scruteze privată a cuiva. Pe om așa zicând îl două. Numai rolul, talentul și succe- ortate pe piața mare a vieții publice anească. Din aceste făuresc mărirea viciului perfidă ne spun: cu viața a nu avem nici o treabă, fiindcă a iveală, că bărbatul însămnat lumii, în viața lui casnică, e cât de mic. Oameni ca Goethe, Hum- ppenhauer, Lassale, măsuțați cu

proba vieții curate, sunt oameni foarte mici. Și fiindcă lumea s'ar lipsi de idolii săi, dacă ar lua în socotință defectele de caracter, de aceea mai bine închide ochii și nu pre- tinde caracter.

E de tot caracteristic pentru vremile noastre, că dela oamenii mari, nu cutează să pretindă viața curată. Aceasta e semnul decădinții și al cugetării celei mai josnice. Vieța publică modernă nu e terenul, unde să se nască oameni drepti. Dacă vrei să fi om de caracter, trebuie să te ridici peste vieța modernă. De prin locurile mocirloase, oamenii se retrag spre locuri mai înalte, fiindcă acolo e aerul mai curat.

Cine voiește să grădinărească cuminte, înainte de toate își face răsadniță. De aici își câștigă plantele de sădit.

Grădinarul aruncă la o parte ce s'a uscat. Asemenea curată grădina și de plan- tele mâncate de insecte sau de alte boale; căci altcum i-ar fi zadarnic lucrul.

Lumea aceasta e răsadnița lui Dum- nezeu. Omul aici trebuie să crească, să se desvoalte, să devină caracter, ca grădinarul ceresc să-l poată așeza în grădina fericirii. Ce ești tu, în vremea aceasta? Sămânța stricată de păcat, bolnavă, pe care grădi- narul o aruncă deoparte, sau ești om curat, sănătos, sfânt adevărat, așa încât nu-i faci rușine Tatălui ceresc?

Geologia și paleontologia ne povestesc, că pământul nostru a trecut până acum prin transformări minunate. Vieța noastră nu ar însemna stadiul ultim. După credința noastră va fi oarecând, „jurământ nou și ceriu nou“.

Pregătește-te pentru stadiul acesta ultm. Folosește timpul de pe pământ. Voința serioasă, cu ajutorul lui Dumnezeu nu poate face numai mult, dar și poate re- para multe erori și neglijințe. Dacă ești creștin, nu numai după nume, fără și-a avea suflet vieța vecinică îți va fi totdeauna înaintea ochilor și de păcatul „vulgător de suflet“ te vei feri.

SFÂRȘIT.

BIBLIOGRAFIE.

A apărut:

În editura librăriei C. Sfetea: *Grădina lui Novac* de P. Dulfu. Epopee alcătuită din cântecele de vitejie ale poporulul român, cu ilustrațiuni.

Se află de vânzare la principalele li- brării din Capitala României și în provincie. Prețul 2.50 Lei.

Pentru teatrale dela sate cea mai potrivită piesă e

O vișoară,

piesă poporală în 3 acte de *Octavian Prie*. Umorul sănătos și motivele luate din viața noastră ardelenescă o fac una dintre cele mai atrăgătoare opere teatrale. S'a predat pretutindenea cu mare succes. Se află de vânzare la *Librăria seminarială din Blaj* (Balázsfalva) și costă 60 fil. plus 5 fil. porto.

Făt frumos din aier de daa *Leontina Ciura*. E minunata poveste a îm- păratului văzduhului Aurel Vlaicu — Făt frumos, căruia o zină îi apare în vis, vră- jindu-i fermecata împărăție a sferelor albastre. Un zimbet dulce se ivește atunci pe buzele copilului, iar mamă-sa îi cânta mereu:

Dragul mamei drag
Puiu! mamei puiu.
Cui zimbești tu cu?
Razei soarelui?

E o frumoasă poveste, scrisă cu multă duiosie. Cititorii noștri o cunosc, căci a apărut mai întâi în coloanele acestei foi. Eleganta broșurică are pe copertă o ilustrație simbolică, reprezentând pe Vlaicu pe un șoim deasupra Carpaților. O recomandăm în deosebită atenție a publicului nostru.

Se află de vânzare la librăria semina- rului teologic din Blaj și costă 24 fil.

PARACLISUL, carte de rugăciuni și cântări bisericești întocmită pentru tinerime. Blaj 1913. Tipografia Seminarului teologic gr. cat. — Cu plăcere atragem atențiunea cetitorilor noștri asupra acestei cărțicele, care este întocmită, ce e drept, pentru tinerime, dară poate fi întrebuițată cu mare folos și de adulți, mai ales de membrii reuniunilor „mariane“. Chiar și preoții vor afla în aceasta carte mare ajutor în pregătirea tinerimii la primirea sântelor taine. Ea, pe lângă o introducere frumoasă și instructivă despre rugăciune, conține: Rugăciuni de dimineața și de seara, întregă Rânduiala Canonului de mângăere cel mic (Paracelisul) către Preasfânta Născătoare de Dumnezeu. Apoi urmează învățături amănunțite și limpezi despre s. Mărturisire (mărturisirea generală) și s. Cuminecătura și rugăciuni corespunzătoare la primirea cu vrednicie a tainelor acestora. Rugăciunile diverse au în vedere deosebitile noastre tipse sufletești și trupești. Dintre cântări se cuprind în „Paracelis“ toate cântările dela s. Liturghie, troparele sărbătorilor mai mari și ale versurilor și încheie cu „... cea mare“.

Aceasta cărțică cu un cuprins bine ales și atât de bogat costează numai 20 fil. Recomandăm cu toată căldura răspândirea ei. Se poate procura dela *Librăria Semina- rială din Blaj*.

Elemente de igienă,

referitoare la biofiziologia anatomică de **Dr. V. Hâncu**, medic arhidiecezan, — Blaj.

E o lucrare absolut trebuincioasă pentru fiecare om cu carte. — Prin nenumăratele ilustrațiuni dă o icoană foarte intuitivă asupra organismului omenesc. Lucrarea aceasta, care umple o lacună de mult simțită, a fost apreciată și întimpinată pe piața căr- ților într'un chip din seamă afară elogios.

Se află de vânzare la autor și la *Librăria Seminarială din Blaj* (Ba- lázsfalva). Prețul 1.50 + 10 fil. porto.

Proprietar, editor: **Vasile Moldovan**.
Redactor responsabil: **Augustin Gruția**.

